

Определение: Циклическа група е група съставена от степените само на един елемент

$$\langle g \rangle = \{g^\alpha \mid \alpha \in \mathbb{Z}\}$$

6) Дека $(G, \cdot)$ е група и $a, b \in G$. DCD, че

$$a) \text{ако } g \in G, \text{ то } |ga| = |g a g^{-1}| \quad b) |ab| = |ba|$$

$$g \in G \text{ и } |a| = n \text{ т.е. } a^n = e \quad g^{-1} a g g^{-1} a g - g^{-1} a g = g^{-1} a^n g = g^{-1} e g = e \Rightarrow |g^{-1} a g| \leq n$$

$$\text{Дано, че } |g^{-1} a g| \leq n \Rightarrow \underbrace{g^{-1} a g g^{-1} a g \dots g^{-1} a g}_{m < n} = e \quad g^{-1} a^m g = e \quad |g^{-1} a^m g| = 1 \quad g^{-1} a^m g = e \quad a^m = e \quad \text{и}$$

$$\text{зат. } |a| = \infty \quad \text{зат. че } |g^{-1} a g| = n < \infty \quad g^{-1} a^n g = e \Rightarrow g^{-1} a^n = g^{-1}$$

$$\underbrace{g^{-1} a g g^{-1} a g \dots g^{-1} a g}_{n} = e \quad \Rightarrow a^n = e \quad \Rightarrow |g^{-1} a g| = \infty$$

08.03.24

$$(\mathbb{T}, \cdot)$$

$$(\mathrm{SO}_2(\mathbb{R}), \cdot)$$

А ортогонална

Задача 1. DCD, че групите $\mathbb{T} = \{z \in \mathbb{C} \mid |z| = 1\}$ и $\mathrm{SO}_2(\mathbb{R}) = \{A \in M_2(\mathbb{R}) \mid \det A = 1\}$, $A^{-1} = A^T$

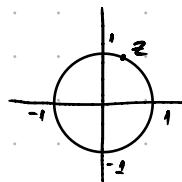
са изоморфни

D-BO: $\psi: \mathrm{SO}_2(\mathbb{R}) \rightarrow \mathbb{T}$

$$A, B \in \mathrm{SO}_2(\mathbb{R})$$

$$\psi(A \cdot B) = \psi(A) \cdot \psi(B)$$

$$\psi \left(\begin{pmatrix} \cos \varphi & -\sin \varphi \\ \sin \varphi & \cos \varphi \end{pmatrix} \right) = \cos \varphi + i \sin \varphi$$

$$z = \cos \varphi + i \sin \varphi$$

$$|z| = z \bar{z} = (\cos \varphi + i \sin \varphi)(\cos \varphi - i \sin \varphi) = \cos^2 \varphi - (-1) \sin^2 \varphi = 1$$

$$\text{Дека } A = \begin{pmatrix} \cos \varphi_A & -\sin \varphi_A \\ \sin \varphi_A & \cos \varphi_A \end{pmatrix} \quad B = \begin{pmatrix} \cos \varphi_B & -\sin \varphi_B \\ \sin \varphi_B & \cos \varphi_B \end{pmatrix}$$

$$\begin{aligned} \psi(A \cdot B) &= \psi \left(\begin{pmatrix} \cos \varphi_A \cos \varphi_B - \sin \varphi_A \sin \varphi_B & -\cos \varphi_A \sin \varphi_B + (-\sin \varphi_A) \cos \varphi_B \\ \sin(\varphi_A + \varphi_B) & \cos(\varphi_A + \varphi_B) \end{pmatrix} \right) = \\ &= \cos(\varphi_A + \varphi_B) + i \sin(\varphi_A + \varphi_B) \end{aligned}$$

Остава да докарател, че

$$\psi(A) \cdot \psi(B) = (\cos \varphi_A + i \sin \varphi_A)(\cos \varphi_B + i \sin \varphi_B) = \cos(\varphi_A + \varphi_B) + i \sin(\varphi_A + \varphi_B)$$

$$\Rightarrow \psi(A \cdot B) = \psi(A) \cdot \psi(B) \Rightarrow \psi \text{ е хомоморфизъм}$$

Дека $A \neq B$, $\psi(A) = ?$

$$\Rightarrow \varphi_A \neq \varphi_B \Rightarrow \cos \varphi_A + i \sin \varphi_A \neq \cos \varphi_B + i \sin \varphi_B \Rightarrow \psi(A) \neq \psi(B) \Rightarrow \psi \text{ е идентична}$$

Дека $z \in \mathbb{T} \Rightarrow z = \cos \varphi + i \sin \varphi$

$\Rightarrow \exists T: \begin{pmatrix} \cos \varphi & -\sin \varphi \\ \sin \varphi & \cos \varphi \end{pmatrix}$, тако $\det T = \cos^2 \varphi + \sin^2 \varphi = 1 \Rightarrow T \in \mathrm{SO}_2(\mathbb{R}) \Rightarrow \psi \text{ е стрептична}$

$\Rightarrow \psi \text{ е биекция, а от там и изоморфизъм}$

Заг 2. $I = [0,1] \times I \times I \rightarrow I$ $a, b \in I$ $a * b = \{a + b\}$ (пример: $\{0.5 + 0.2\} = \{0.7\}$) $[a + b]$ (пример: $[0.5 + 0.2] = [1]$)

DCD, т.e. $(I, *)$ е група, изоморфна на $\mathbb{U}$

D-80: 1) нейтрален елемент: 0 $a * 0 = \{a + 0\} = \{a\} = \{0 + a\} = 0 * a$

2) противоположен елемент: $-a * a = \{-a + a\} = 0$ $(1-a) * a = \{1-a+a\} = \{1\} = 0$

Нека $-a = 1 - a$, $\forall a \in I$, $1 - a \in I$ $a * (1 - a) = \{a + 1 - a\} = \{1\} = 0$

3) асоциалност $(a * b) * c = a * (b * c)$

$$\forall x \in \mathbb{R} \quad x = [x] + fx \quad fx = x - [x]$$

$$(a * b) * c = \{a + b\} * c = \{a + b\} + c = \{a + b - [a + b] + c\} = a + b - [a + b] + c - [a + b - [a + b] + c] = a + b + c - [a + b] + [a + b] - [a + b + c] = \{a + b + c\} = a * \{b + c\} = a * (b * c)$$

Заг (1.8)
Нека $n \geq 3$, $n \in \mathbb{N}$ $\mathcal{D}_n = \{A^i B^j \mid i = 0, 1, \dots, n-1, j = 0, 1\}$

$$A = \begin{pmatrix} \cos \frac{2\pi}{n} & -\sin \frac{2\pi}{n} \\ \sin \frac{2\pi}{n} & \cos \frac{2\pi}{n} \end{pmatrix} \quad B = \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix}$$

DCD: a) $A^n = E$, $B^2 = E$, $B^{-1} A B = A^{-1}$

$$\delta) A^i B^j A^k B^l = A^{i+k+1} B^{j+l}$$

b) $\mathcal{D}_n$ е неабелова група от ред $2n$

$$A^i B^j A^k B^l \neq A^k B^l A^i B^j$$

$$a) \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix} \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & -1 \end{pmatrix} =$$

$$= \begin{pmatrix} 1 & 0 \\ 0 & 1 \end{pmatrix} = E$$

$$\Rightarrow |B| = 2$$

$$A^2 = \begin{pmatrix} \cos \frac{2\pi}{n} & -\sin \frac{2\pi}{n} \\ \sin \frac{2\pi}{n} & \cos \frac{2\pi}{n} \end{pmatrix}^2 =$$

$$= \begin{pmatrix} \cos 2 \frac{2\pi}{n} & -\sin 2 \frac{2\pi}{n} \\ \sin 2 \frac{2\pi}{n} & \cos 2 \frac{2\pi}{n} \end{pmatrix}$$

$$A^3 = \begin{pmatrix} \cos 3 \frac{2\pi}{n} & -\sin 3 \frac{2\pi}{n} \\ \sin 3 \frac{2\pi}{n} & \cos 3 \frac{2\pi}{n} \end{pmatrix}$$

$$\Rightarrow \forall k \in \mathbb{N} \quad \begin{pmatrix} \cos k \frac{2\pi}{n} & -\sin k \frac{2\pi}{n} \\ \sin k \frac{2\pi}{n} & \cos k \frac{2\pi}{n} \end{pmatrix}$$

$$\text{Нека } |A| = m \Rightarrow \cos m \frac{2\pi}{n} = 1 \Rightarrow m \cdot 2\pi = k \cdot 2\pi, k \in \mathbb{Z} \Rightarrow m \in \mathbb{N}$$

$$\sin m \frac{2\pi}{n} = 0 \Rightarrow m \frac{2\pi}{n} = k \cdot \pi \Rightarrow |A| = n$$

$$\Rightarrow |A| = n \quad (m = n)$$

$$B \setminus B^{-1} A B = A^{-1} \star \quad B = B^{-1} \Leftrightarrow B^2 = E \quad |A| = s$$

$$(AB = BA^{-1}) \Leftrightarrow (AB)^{-1} = BA$$

$$B^{-1} A B A = E$$

$$B A B A = E$$

$$B^2 = E$$

$$B^2 A^{-1} A = E \Leftrightarrow E = E$$

$$6) A^i B^j A^k B^l \stackrel{?}{=} A^{i+k+1} B^{j+l}$$

$$2) j \equiv 1 \pmod{2}$$

$$B^j A^k = A^{k(-1)^j} B^j$$

$$BA^k \stackrel{?}{=} A^{-k} B \quad / B^{-1} \cdot B \quad (BAB)^k = \underbrace{BAB \cdot BAB \cdots BAB}_{k}$$

$$BA^k B \stackrel{?}{=} A^{-k}$$

$$\overset{B}{\cancel{A^k}} B = \overset{B}{\cancel{A^{-k}}} B$$

$$Or \star \quad B^{-1} AB = A^{-1} \Leftrightarrow BAB = A^{-1} A^k$$

$$\underbrace{BAB \cdot BAB \cdots BAB}_k = A^{-k}$$

$$BA^k B = A^{-k}$$

$$b) A^{i_1} B^{j_1} A^{i_2} B^{j_2} \neq A^{i_2} B^{j_2} A^{i_1} B^{j_1}$$

4 заг. Нека G е група и $a \in G$, $|a| = r$. DCD, т.e.

$$a^n = 1 \Leftrightarrow r/n$$

$$a^m = a^n \Leftrightarrow m \equiv n \pmod{r}$$

$$b) a^k \quad (k \in \mathbb{Z}) \text{ има ред } \frac{r}{\text{GCD}(k, r)} \text{ в частност } |a^k| = |a|, \text{ ако } \text{GCD}(k, r) = 1 \text{ (затова просто)}$$

D-80: a) $n = q \cdot r + t$, $0 \leq t < r$

$$a^n = a^{qr+t} = (a^r)^q \cdot a^t = e^q \cdot a^t = a^t \quad \text{Но } |a| = r \Rightarrow \text{ако } t \neq 0 \quad \exists t < n \quad a^t = e \not\models t = 0 \Rightarrow r/n$$

$$b) \bar{a}^m | a^m = a^n \Leftrightarrow a^m \cdot \bar{a}^n = e \Leftrightarrow a^{m-n} = e \Leftrightarrow r/m-n, m \equiv n \pmod{r}$$

$$b) \text{ Нека } \text{GCD}(k_1 r) = d \Rightarrow k = k_1 \cdot d \quad \text{Нека } |a^{k_1}| = s. \text{ Ако } s = \frac{r}{d} \quad a^{\frac{r}{d}} = a^{\frac{k_1 d r}{d}} = a^{r \cdot k_1} \text{ и } r/k_1 \cdot r \Rightarrow a^{r \cdot k_1} = e \Rightarrow$$

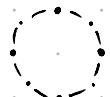
$$\frac{r}{d} = r_1 \cdot d$$

$$\Rightarrow |a^{k_1}| \leq \frac{r}{d} \quad \text{Допускаме, че } s < \frac{r}{d} = r_1 \Rightarrow a^{k_1 s} = e \Rightarrow r \mid ks$$

$$r_1 \cdot d \mid k_1 s \Leftrightarrow r_1 \mid k_1 s, \text{ то } \text{GCD}(r_1, k_1) = 1 \Rightarrow r_1 \mid s \Downarrow$$

$$\Rightarrow |a^{k_1}| = \frac{r}{d}$$

Задача

  $g \in G, |G| = n, G_0 = \{e, g, g^2, \dots, g^{n-1}\}$. Ако $G_0 \equiv G$, то g е породител на G .

Зад 5. Нека G е крайна група от четен ред DCD, която в G има елем. от ред 2.

D-вр: Еднествената възможност за $a \in G \setminus \{e\}$ да $|a| = 2$, защото $a = a^{-1} \Leftrightarrow a^2 = e$.

Допускаме противното $\Rightarrow \forall a \in G \setminus \{e\} \ a \neq a^{-1}$. Тогава $G = \{e, a, a^{-1}, b, b^{-1}, \dots, d, d^{-1}, \dots\}$ и $|G| = 1 + 2m, m \in \mathbb{N}$, т.e. 2 не делит $|G| \Downarrow \Rightarrow \exists a \in G: |a| = 2$.

Зад 6. Нека G е група, която има единствен елемент от ред 2. DCD, кое той комутира с всички елементи

Иначе D-вр: Нека $b \in G$ и $|b| \neq 2$. Допускаме, че $ab \neq ba \cdot 1 \cdot b^{-1} \quad e = a^2 \neq (bab^{-1})^2 = bab^{-1}bab^{-1} = ba^2b^{-1} = ba^2b^{-1} = e$ от G

Иначе $|a| = |g^{-1}ag| = 2 \quad \forall g \in G \Leftrightarrow g \cdot |g^{-1}ag| = a \Leftrightarrow ag = ga \quad \forall g \in G$

Свойство — $|a| = n$

$$g^{-1}agg^2ag \dots g^2ag = g^{-1}a^n g = e \Rightarrow |g^{-1}ag| \leq n$$

$$\text{Дореке } |g^{-1}ag| = s < n, g \cdot |g^{-1}ag| = e$$

$$\Leftrightarrow a^s g = g \Leftrightarrow a^s = e, \text{ то } |a| = n > s \Downarrow$$

Циклическа група G — група $, g \in G$

1) относно умножението $G_0 = \{g^{-1}, g^{-2}, e, g, g^2, \dots\}$ — подгрупа на G

2) относно събирането $G_0 = \{-g, -2g, 0, g, 2g, \dots\}$ — подгрупа на G

Ако $G_0 \equiv G$, казваме че G е породена от g и пишем $G = \langle g \rangle$

• $(\mathbb{Z}, +)$ — хомоморфна* на всички безкрайни циклически групи

• $(C_n, \cdot)$ — хомоморфна на всички крайни циклически групи

$$\Psi: (G_1, +_1) \longrightarrow (G_2, +_2)$$

Ψ е хомоморфна ако $\forall a, b \in G_1$

$$\Psi(a +_1 b) = \Psi(a) +_2 \Psi(b)$$